

HAJDUFÖLD

1923. év november 9.

PÉNTEK

Debreczen, V. evf. (254.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 5000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 250 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Bajor nemzeti diktatura

Hittlerék magukhoz ragadták a hatalmat - A bajor fajvédők államcsinyje Münchenben

Lapjártakör jelentik Münchenből: Csütörtökön este 8 óra 40 perckor a Bürgerbräu elé, mialatt Kahr főállamtitkár beszélt a teremben,

8 teherautó vonult fegyveres nemzeti szocialistákkal meg-rakva.

Ezek megszállottak minden kijáratot és rajvonalba fejlődve az utcákat elzárták a forgalom elől.

10 órakor Kahr beszédének befejezése után közvetlenül Hittler 600 fegyverrel bevonult a terembe s

a jelenlegi kormányt elmozdítottak jelentette ki s egyszersmind kinevezte az új kormányt,

amelynek a névsora a következő: Országos kormányzó: dr Pöchner rendőrfőnök.

Főparancsnok: Ludendorff.
Védőerőgyi miniszter: Lossow tábornok.

Politikai tanácsadó: Hittler.
Rendőrgyügyi miniszter: Peisser rendőrnagy.

A Bürgerbräu pincéit és kijáratát a késő esti órákban

még mindig a Hittler csapatai tartják megszállva.

Az esti órákban az Oberland és Reichsflagge harci szervezetek vonultak fel. A város különböző utcáit és tereit megszállották.

A birodalmi védőállásfoglalásáról pozitív hírek még nincsenek, azonban megállapítható, hogy

a birodalmi védőerőcsapatok is Hittlerrel fraternizálnak.

Este 10 óra után Hittler fegyveresei megszállták a müncheni táviró hivatalát.

Kahr szerepéről egyelőre **semmi bizonyosat nem lehet tudni.**

A tárgyalások állítólag folyamatban vannak.

Mint a bécsi távbeszélő hivatal a késő éjjeli órákban jelenti,

Münchennel a telefon- és táviróösszeköttetés megszakadt.

Valószínű, hogy Münchenben a telefont kikapcsolták.

Ugyancsak a késő éjjeli órákban hoz jelentést a Délnémet Távirati Iroda arról a beszédéről, amelyet Kahr volt főállambiztos mondott az alatt, amíg Hittler csapatai felvonultak a Bürgerbräu elé.

A jelentés szerint a Bürgerbräuerület helyiségében rendezett nagy nemzeti tüntetésen a nemzeti érzésű polgárság olyan tömegesen vett részt,

hogy a bejáratokat még a gyűlés megnyitása előtt

rendőri kordonnal kellett elzárni.

Nagyszámban vonultak fel a gyűlésre a hazafias szövetségek tagjai is s az impozáns ünnepségen részt vett a bajor kormány több tagja, valamint Kahr főállambiztos is, aki Lossow tábornok társaságában jelent meg a gyűlésen. A jelenlevők egy része igen lelkesen tüntetett Kahr mellett. Zentz kereskedelmi tanácsos a bajor nemzetiek ragaszkodásáról biztosította Kahrt és kérte, hogy a fehér-fekete-vörös nacionalista Németországban

legyen ő a vezérük.

Kahr államfőbiztos ezután a német nemzethez intézett proklamációt olvasta fel, amelyben részletesen fejele ki a nagy összeomlással és a marxista csöcseléssel utat nyitva.

Majd Németország jövőjéről és a

kitűzött nagy feladatokról ezeket mondotta:

Első feladatunk, hogy

Németországban visszaállítsuk a szabadság uralmát,

mert ha ezt nem sikerül elérnünk, akkor Németország kiválik a nagy nemzetek sorából és lassan-lassan elpusztul.

A német akaratnak felélesztése nélkül az egész nemzet elsorvad és Németországot át kell engednünk borzalmas sorsának.

Ma éppen négy éve van annak, hogy Németország összeomlott s

ma kell annak a nemzeti szabadság jegyében fel-támadni.

Ebben a pillanatban az ajtószárnyak szétcsapódtak és Hittler fegyveresei bevonultak a terembe s proklamálta a nemzeti diktatúrát.

Ulain Ferenc még mindig le-tartóztatásban van

Hivatalos jelentés regényes tervekről - Nagy felháborodás keresztyén politikai körökben - Az ellenzék összehívatta a nemzetgyűlést - A magyarországi bajor puccs fejleményei

Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselőt már második napja őrzik mentelmi jogának semmibevevésével a budapesti főkapitányságon s sorsában mind több „összeesküvő” osztózik, de az egész puccs ügy, dacára minden titkolódzásnak s a mozgósított hatalmas nyomozó apparátusnak, sehogy sem akar másnak bizonyulni egy gigászi mérvűre dagasztott Csicsó-bácsi összeesküvésnél. Mert az az országfelforgató terv, amelyről a végre-valahára kiadott hivatalos jelentés számol be: erőszakos kormánybuktatás bajor irreguláris csapatok segítségével, legalább is

tulságosan regényes.

Józan ésszel alig lehet komolyan venni egy ilyen tervet akkor, amikor Bajorország amúgy is el van foglalva a maga belső krízisével s Magyarország belső rendje fölötti rendőrség, csendőrség s a Nemzeti hadsereg őrökdi.

Frissen élnek azonkívül még a magyar közönség emlékezetében a közelmúlt „szélsőjobboldali puccsai” kinyilatkoztatott miniszteri kijelentések is, amelyek után a független magyar bíróság rövidesen szabaddá helyezte az akkori „összeesküvőket” és „országfelforgatókat”. Más követelése tehát ma sincsen a magyar közvéleménynek: bíróság elé állítani a vádoltakat, hadd

dőljön el mielőbb, összeesküvés volt-e, amelytől az országot megszabadította a kormány, vagy pedig egy újabb kakaó-bomba a fajvédő magyarság ellen.

Az Ulain-ügy újabb fejleményeiről a következő jelentéseink számolnak be:

Néhány nappal ezelőtt érkezett egy névtelen följelentés a főkapitányságra, amely titokzatos hangon mondta el, hogy Ulain Ferenc és társai már régóta

szoros összeköttetést tartanak fenn a bajor Hittlerékkal és hogy fegyveres felkelést akarnak kiborítani Magyarországon,

amelynek egyedüli célja, hogy a Bethlen-kormányt elsöpörve a felszínről, a fajvédők uralmát teremtsék meg. Így történt meg, hogy erős megfigyelés alá vették Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselőt, dr Szemere Béla főorvost, Bobula Titusz építész, akikről úgy látszott, hogy szintén barátai a német nacionalistáknak. A figyelés ötödik napján történt aztán, hogy Ulain Ferenc szabályszerűen kiállított és német vízummal ellátott utlevéllel Münchenbe akart utazni. Hegyeshalom állomáson azonban egy rendőrtanácsos felszállt a vonatára, igazoltatta, majd visszakisérte Budapestre és ott dr Czövek Sándor

főkapitánynak átadta azt az akta-táskát, amelyet Ulaintól még a vonaton elvett. A belügyi nyomozók az aktatáskában

egy memorandumfélélt találtak, amelyet átadtak Rakovszky belügy-miniszternek.

Ulain ekkor eltávozott a belügyi nyomozók helyiségéből, csak később történt az ügyben Rakovszky belügyminiszter egyenes utasítására a váratlan letartóztatás. Így tehát

nem áll, hogy a letartóztatásnál lettenérés esete forgott volna fenn.

Akkor jelentek meg ugyanis Ulain lakásán a főkapitányság detektívjei és vezették elő a főkapitányságra. Ezután történt dr Szemere Béla, a Fehér Kereszt kórház főorvosának és Bobula Titusnak letartóztatása is.

Együttal az egyik politikai detektívcsoporthoz utasítást kapott, hogy néhány helyen házkutatást tartson abból a célból, hogy megtalálják azt a „rengőteg rejtett fegyvert”, amelyről ugyilátszik, a névtelen följelentés beszélt. Detektívek mentek ki többek között a „Cél” című fajvédő folyóirat szerkesztőségébe, továbbá az állambiztonsági megbízottak helyiségébe, azonban

egyetlen katonai fegyvert, de még csak egy katonai revolvert sem találtak.

Az Ulain ügyből kifolyólag idáig tizenkét embert voltak őrizetbe a rendőrségen, akik azonban a rendőrség véleménye szerint nem voltak vezérei az „összeesküvésnek”, csupán alárendelt szerepeket vállaltak az állítólagos puccs-ügyben. Ezenkívül az éjszaka és ma délelőtt

előállítottak a főkapitányságra öt német birodalmi tisztet is,

akiket kihallgatásuk után szintén őrizetbe vettek. A mai napon még újabb őrizetbevételek várhatók.

A hivatalos jelentés

Ulain Ferenc és társai ügyében ma este illetékes helyről a Magyar Távirati Iroda utján a következő hivatalos jelentést adták ki:

A rendőrség már huzamosabb idő óta értesült a szövetségéről, amelynek az lett volna a célja, hogy a jelenlegi kormányrendszert erőszakosan megváltoztassa s bajor irreguláris csapatok felhasználásával egy új kormány jusson uralomra. Ulain képviselő, akiről a rendőrség megtudta, hogy folyó hó 6-án Münchenbe utazik és a fentebbi fegyveres segítségre vonatkozó írásbeli megállapodás tervezetét magával viszi,

a vonat megmoleztatott és a kérdéses iratok nála megtaláltak.

A részletes megállapodásra vonatkozó tervezetet magyar részről Szemere Béla és Bobula Titusz az „Unga tscher Völkisch-Nationaler

Aktívus Ausschuss" nevében írták alá. A másik megállapodó fél a „Bayrischer Völkisch-Nationaler Aktions Ausschuss" lett volna, amelynek

aláírásai természetesen hiányzanak, minthogy éppen a bajor beleegyezés megszerzése végett vitte Ulain az iratokat Bajorországba. A megállapodás részletesen szabályozta volna, hogy a fent megnevezett bajor nem hivatalos szervezet katonai csapatokat, továbbá tisztakat bocsát a magyar mozgalom rendelkezésére azon célból, hogy előreláthatólag

november végén olyan kormányzatot állítsanak fel Magyarországon, amelyet „a szerződő felek egyedül célszerűnek tartanak."

Az ide kiküldött csapatok felett a szerződés szerint a magyar vezetők kizárólagosan rendelkeztek volna. Ellenértékül Bajorországnak élölmiszertel való ellátását vállalták. Világos ezekből, hogy nevezettek idegen fegyveres csapatokkal az országban lázadást kívántak szítani, az erre vonatkozó előkészületi cselekményeket megtették és ezért Ulain Ferencet, Szemere Bélát és

Nemzetemért vállalom a mártírságot is.

Ulain Ferenc nyilatkozata

Munkatársunknak ma délelőtt alkalma volt Ulain Ferencel a rendőrségen beszélni. Ulain Ferenc a helyzetről a következőket mondotta:

Előbb-utóbb ki kell derülni, hogy a legkisebb alapja sincsen az

A keresztyén ellenzék

Keresztyén politikai körökben nagy felháborodással tárgyalják, hogy Rakovszky belügyminiszter először a Kormányzóhoz ment, mielőtt intézkedett volna, így a Kormányzó személyét ismét beakarják kapcsolni a politikába. Hogy az Ulain ügyben állítólag szereplő német „fegyveres erő" szóló beállítás mennyiben komoly, biztosítja a német követség közlése, ahol kijelentették, hogy ott

három hét óta egyetlen egy német állampolgár sem jelentkezett.

A nemzetgyűlés együttes bizottsága ülésén a politikusok érdeklődése Ulain letartóztatásának kérdésében összpontosult. Gömbös Gyula, aki a miniszterek tavolmaradása miatt nem kaphatott felvilágosítást a kérdéstről, a következő nyilatkozatot tette:

Felszólaltam a bizottság ülésén

Nyilatkoznak a keresztyén vezérek

Gömbös Gyula nyilatkozata

Gömbös Gyula a következőket jelentette ki:

Részleteket nem tudok, csak annyit, hogy Ulain képviselő ur Németországba akart utazni, ahol baráti nexusai vannak. A magam részéről helyesnek tartom ezt az utazást, mert érdekes lett volna, ha egy barátom hoz a német helyzetről pontos információkat, aki járatos az ottani viszonyokban.

A letartóztatáshoz kevés szavam van. Szeretem az erős kezű kormányzást, de

a kormány által produkált erős kéz politikája a maga árnyékától megijedt ember idegösszege.

Ha a kormány tudomására hozza Ulainnak, hogy ellenzi az utazását, akkor bizonyára nem utazott volna el. Mindezek a dolgok azonban

nem akadályozhatják meg sem a keresztyén, sem a fajvédő

Bobula Tituszt őrizetbe kellett venni.

Minthogy pedig Ulain képviselő ezen cselekményének végrehajtása közben leplezetett le a tettenérés esete kétségtelen, úgy, hogy a jelen esetben

a mentelmi jog védelme be nem állott.

A nyomozás folyik. —

— Bizalmas uton nyert információ alapján az állítólagos memorandumról viszont a következőket jelenthetjük:

A memorandum semmi egyéb, mint tervezet arra az esetre, ha a fajvédő csoport átvenné a kormányt. Semmi egyéb nincs benne, mint a német horogkeresztesekkel való politikai együttműködés közös irányelveivel,

amelyeknek első feltétele természetesen az, hogy Magyarországon épügy, mint Bajorországban, a fajvédők kerüljenek uralomra. Katonai természetű intézkedések csak nagy általánosságban vannak megemlítve a memorandumban. Ezek semmi esetre sem olyanok, amelyekből arra lehetne következtetni, hogy fegyveres puccsot készítettek elő.

ellenem folytatott hajszának

és hogy nem tettem semmi olyat, ami okot szolgáltatott volna az ellenem indított eljárásra. A legnagyobb lelki nyugalommal nézek az események fejlődése elé és ha kell, **nemzetemért vállalom a mártírságot is, az életemet is odaadom.**

összehívhatja a Házat

és felhívtam a képviselőket, hogy mivel itt a mentelmi jog megsértéséről van szó,

szólítsák fel a kormányt azonnali nyilatkozatra.

Eckhardt Tibor és Zsilinszky Endre képviselők ugyanebben az ügyben Rakovszky Ivánt keresték fel. A belügyminiszter azonban nem fogadhatta a minisztereket, mert 11 óra óta a Kormányzónál volt kihallgatáson. A keresztyén ellenzéki képviselők körében így véglegesen elhatározták, hogy

összehívják a Házat.

Értesülésünk szerint ezt az akciót a többi ellenzéki frakciók is támogatják. A Ház összehívó ívet már körözik. Minden valószínűség szerint **24 órán belül együtt lesz a szükséges 30 aláírás s azután az összehívó ívet a Házelnöknek nyomban átadják.**

irány diadalát.

Az egész ügyet felfújt dolognak tartom.

Friedrich István

a következőket mondotta: Nem érintkeztem Ulainnal, nem tudom, mik voltak szándékai, de minden esetre furcsa, hogy éppen Ulainnak és nekem van részünk ilyen esetekben. Mentelmi jog megsértéséről azt mondhatom, hogy

mentelmi jog nincsen, erről nagyköpűség beszélni.

Négy év óta senki sem kapott elégtételt mentelmi jogának megsértéséért.

Biharmegyeiek figyelmébe!

KISS ANTAL VIZSGÁZOTT FOGÁSZ

21 éves praksissal sajátkezűleg végez mindenféle munkát. Berettyóújfalú, Főucca

Gyilkosság a Bihari-telepen

Agyonszurtak egy mészárosot a disznóölő késsel Emberhalál disznókarikázás miatt

Véres esemény játszódott le csütörtökön délután 5 óra tájban a Bihari telepen. Simon Ferenc 43 éves henteslegény disznóölőkéssel a Bihari- és Uoassay ut sarkán

agyonszurta Nagy László 36 éves henteslegényt.

Simon Ferenc és Nagy László már régebbi idő óta ismeretségben vannak egymással. Simon csütörtökön délután összetalálkozott Nagy Lászlóval és szemrehányást tett neki, hogy miért hagyta ki őt az egyik disznókarikázásból. Nagy és Simon ugyanis mellékkeresetként disznókarikázással is szottak volt foglalkozni; ez elég tekintélyes mellékkeresetet

biztosított számukra. — Sőt szókövetett és a szóváltás hevében Simon

előkapta disznóölőkését és teljes erejéből Nagy László mellébe szurta.

A szurkás a szívet érte s azonnali halált okozott. A mentők Drekkassy főorvos vezetésével kimentek a helyszínre, de már csak a beállott halált konstatáltak. A gyilkos henteslegényt a csendőrök behozták a rendőrségre, ahol a késő esti órákban hallgatta ki Kajáry Zoltán rendőrfogalmazó, központi ügyelotes. Simon töredelmes beismerésben van, tettét már megbánta. Simont őrizetbe vették. A vizsgálat tovább folyik.

Tíz esztendő büntetés a törvényszéken

1913-tól 1923-ig — A hajdunánási verekedés vége

A debreceni kir. törvényszék dr Visky Sándor elnöke alatt működő büntetőtanácsa csütörtökön délelőtt egy tizesztendő büntetés tárgyalt. Még 1913-ban, a régi jó békevilágban történt Hajdunánáson, hogy egy lakodalom után a fiatal, virtuskodó legények verekedést rögtönöztek. A falu kötekedő legényei, Vitéz Bálint, Nagy László, Molnár Antal s társaik meg akarták verni a szélső oldali legényeket, Szabó Istvánt, Nagy Antalt s társait, akikkel a lakodalomban összekülönböztek s ezért elhelyezkedtek az árok mellett s fokokkal, karókkal, botokkal felfegyverkezve várták a haragosokat. Nagy Antalék tudomást szereztek erről, megijedtek egy kissé, azonban csak elindultak a lakodalmas házból. Velük tartott segítségképpen Máté Lukács idős gazdaember is.

Semmi szerbusz

Amint az árokhoz értek, Nagy Antalék üdvözölték Vitéz Bálintékat. Azonban Nagy László elkiáltotta magát: **Semmi szerbusz, a rézangyalát s fokokával végigvágott az előtte állón.** Ezzel kezdetét vette a harc. Nagy Antalék és fiatal társaik erre elszaladtak, egyedül az öreg Máté Lukács maradt ott, akit agyon is vertek.

Két és fél évi fegyház

A verekedőket 1913-ban a debreceni kir. törvényszék esküdtbíró-sága vonta felelősségre s Nagy Lászlót és társait **két és fél évi fegyházbüntetésre ítélte** halálközö sulyos testisértés büntette miatt. Nagy László meg is kezdte büntetésének kitöltését, azonban kitört a háború, Nagy és társai bevonultak katonának s végigverekedtek a világ-háborút.

Tíz év múlva

Nagy László hosszas szenvedés után a közelmúltban vetődött haza Hajdunánásra s mivel kiderült, hogy meg nem ürte le büntetését, újra őrizetbe vették s a fegyházba kísérték. Ha négy hónappal később jön haza, akkor az ügye elévült volna s a büntetés alól szabadult volna.

Nagy László sehogysem tudott beletörödni abba, hogy ifjúkori bünéért most, tíz év múlva, tengersok szenvedés után bünhődjön s üjje le a két és fél évi fegyházbüntetést, ezért védője, dr Gályassy János ügyvéd útján perének újrafelvételét kérte, amit a bíróság el is rendelt. Nagy László azt igyekezett bizonyítani, hogy Máté Lukácsot nem ő ütötte agyon, hanem társai, az időközben elhunyt Vitéz Bálint, Molnár Antal, s csak csendes szemlélője volt Máté Lukács halálának.

Újra a bíróság előtt

A tizesztendő büntetés újrafelvételi tárgyalását csütörtökön tartották meg s újra felelevenítették a tíz-

esztendő verekedés minden részletét.

Újra felvonultak a verekedés szereplői az időközben elhunytak kivételével. Az akkor még 20—21 éves virtuskodó legények azóta már komoly, meglelt emberek, család-apákká váltak, akik ezer és ezer szenvedésben mentek keresztül, megviselte őket az élet.

Az újonnan kihallgatott tanuk nem tudtak olyan ténybeli bizonyítékokat produkálni, amelyekből kétségtelenül megállapítható lett volna, hogy Nagy László nem vett részt Máté Lukács agyonverésében.

A bíróság Kádr István kir. ügyész vád-, Gályassy János védőbeszéde után az 1913-ban az esküdt-szék által hozott **átapítéletnek Nagy Lászlóra vonatkozó részét, vagyis a két és fél évi fegyházbüntetést helybenhagyta.** Nagy Lászlónak tehát most, tíz év múlva kell leülni az 1913-ban megkezdett büntetését. Nagy László fellebbezett az ítélet ellen, de a fellebbezés elintézéséig továbbra is fogságban marad.

ATROCITÁSOK

Horogkeresztesek és dugóhuzótincsek. Az egész főváros rendőrségi apparátusa mozgósítva van, hogy a magyar horogkereszteseket — akik állítólag puccsot terveztek volna a bajor horogkeresztesekkel egyidejűleg — felfedezzék és lefűljék. Hogy hányan és kik ezek a magyar horogkeresztesek, majd elvállik a vallatásnál. Mi ilyenekről eddig nem hallottunk, ilyeneket még eddig nem lattunk. Annál sürűbb rajokban látunk felbukkanni — nem csak Budapestben, de Debrecen városában is, — németül beszélő, egy-séges szervezetre vallóan gesztikuláló idegeneket, akik valóságban magyar telepeit. Mint bizalmasan értesülünk, ezek a gyanus külföldiek Bajorországból szerencsétlenül Puccsmagyarországot s tömeges fellépésük tényleg szoros kapcsolatban van a bajor horogkeresztesek pogrommozgalmaival. A rejtélyes elemekre felhívjuk mindenestre a rendőrség fokozott figyelmét s sürgős védőintézkedéseket várunk. Ismertető jelvényük ugyan nem a horogkereszt, hanem a dugóhuzótincsek fekete kaftán fölött — s az, hogy helyi liberálisok kalauzolják őket titokzatos utjajkon.

Hirdessen a Hajdúföldben!

A földreformnovella bizottsági tárgyalása

Budapest, nov. 8. A nemzetgyűlés földmivvelésügyi, pénzügyi, közgazdasági, közirgatási és igazságügyi bizottsága csütörtökön délelőtt 10 órakor a parlament delegációs termében együttes ülést tartott, amelyen megkezdtek a

földbirtokreformnovella

tárgyalását. A kormány részéről nagyatyádi Szabó István földmivvelésügyi miniszter és Schapel Károly földmivvelésügyi államtitkár voltak jelen.

Neubauer Ferenc dr előadó ismertetése után az általános vita során Hegyemegi Kiss Pál szólalt fel elsőnek és felhozta, hogy általában *agárdyosnak tartják a nemzetgyűlés hosszú szünetét.* Kérdi a minisztert, mi a szándéka tulajdonképpen a kormányban.

Nagyatyádi Szabó István kijelenti, hogy a leghatározottabban ragaszkodik ahhoz, hogy a bizottságok tárgyalása után

a nemzetgyűlés rögtön tárgyalja a novellát.

Farkas István hozzászólásaira a

földmivvelésügyi miniszter kijelenti, hogy mindenkit kielégíteni nem lehet, azonban az

egyházi birtokokat nem fogja kivételes elbánásban részesíteni.

Ezután Gömbös Gyula szólal fel. Pártfelfogásra való különbség nélkül felhívja a képviselők figyelmét az Ulain Ferenc letartóztatására. Az ilyen letartóztatás rendszerre válik, a *mentelmi jog csak üres frázis lesz és megszűnik jog lenni.*

Nagyatyádi Szabó István kijelenti, hogy e kérdés nem tartozik tárcája ügykörébe és így nem nyilatkozhat.

Szedes, Farkas István, Dénes István és Lélay Ernő felszólalásai után az általános vitát berekesztették. A bizottság nagy többséggel

általánosságban elfogadta a javaslatot.

A bizottság holnap délelőtt 10 órakor kezdi meg a részletes tárgyalást.

Háromemeletes bérpalota épül a Kossuth-utcán

Megindul az építkezés Debrecenben - Építkezik a Hangya szövetkezet is - Építik az új városházát?

Debrecenben a háború megindulása óta mondhatni teljesen szünetelt az építkezés s mindmáig semmi olyan épületet nem építettek, amely csak valamennyire is hozzájárult volna a rettenetesen rossz lakás viszonyok javításához.

Most azonban — mint a *Hajdúföld* értesül — nagyobb erővel fog megindulni az építkezés. Balogh István (Mester-utca) földbirtokos az államrendőrség palotája mellett levő Kossuth-utca 22—24. számú telken egy hatalmas modern, három emeletes bérpalotát fog építtetni

több milliárd korona költséggel.

A városi tanács hétfőn foglalkozott ezzel a kérdéssel és a bérpalota felépítésére Balogh Istvánnak megadta az építkezési engedélyt.

A tanács ülésén Borsos József főmérnök bemutatta a bérház terveit is, amelyek igen szépek és sikerültek. Az építkezés elémunkálatait már meg is kezdték és ha valami zavaró körülmény nem játszik közre, a bérpalotát, amelyben igen sok lakás- és üzlethelyiség lesz, — a jövő évre teljesen fel is építik.

Ugyancsak építkezési engedélyt kért a tanácstól a debreceni *Hangya* kirendeltség is, amely az

István gőzmalom mellett akar nagy tárházat építeni.

Tárház építésére kért engedélyt a *Debreceni Fűrészgár* is, amelynek a tárháza a Salétrom-utcán fog felépülni.

A városi tanács csütörtök délelőtti ülésén ismét felvetődött az új városháza felépítésének terve

is. Ugyanis a helyzet az, hogy a városi hivatalok mindinkább szűknek bizonyulnak és ha a jelenlegi állapotokon nem sikerül rövidesen változtatni — katasztrófa fenyegeti az egész adminisztrációt.

Az új városháza felépítésének költségeit — mint ismeretes — a város úgy akarja előteremteni, hogy az állami használatban levő városi épületeket valorizált aranyértékben eladja az államnak. *Jelenleg ugyanis több mint 50 milliárd korona értékű városi objectum van állami kézen.* Ezekből a város egy fillérnyi hasz-

not sem lát, sőt rá is fizet minden egyes épületre.

A tanács már júliusban tárgyalásokat akart tartani az illetékes miniszteriumokkal a rendőrségi palota, tanítói arvház, DKE és a kórház épület eladására vonatkozólag. A miniszteriumok azonban a feliratokra még csak nem is válaszoltak. A tanács ezért *Migoss György* polgármester indítványára elhatározta, hogy előterjesztést tesz a közgyűlésnek és kéri fogja a törvényhatóságot, hogy

indítson egy küldöttséget gróf Bethlen István miniszterelnökhöz

s a küldöttség útján kérje, hogy az illetékes miniszteriumok mielőbb vegyék fel a tárgyalásokat a szóban forgó városi épületek megvételére vonatkozólag.

Ha ez a küldöttség eredménnyel járna a miniszterelnöknél és sikerülne az állami használatban levő négy nagy városi épületet aranykorona értékben az államnak eladni, úgy rövidesen meglehetne kezdeni az új városháza felépítését.

A népszövetség küldöttei Budapesten

Budapest, november 8. A népszövetség Budapestre érkezett küldöttei, *Avenol Saller, Soppani*, valamint *Bouniola*, a jóvátételi bizottság kiküldöttje megjelentek gróf *Bethlen István* miniszterelnöknél, aki *Kállay Tibor* pénzügyminiszter és *Daruváry Géza* külügyminiszter társaságában fogadta őket. A kiküldöttek innen a pénzügyminiszteriumba mentek át és ott *átvették a pénzügyminiszterium részéről a magyar talpraállítás és külföldi kölcsön kérdésében kidolgozott adatokat.*

Ma reggel pedig megkezdtek információs munkájukat, amelynek során a pénzügyi és gazdasági élet vezető egyéniségeit fogják meghallgatni Magyarországon gazdasági helyzetére vonatkozóan. Így ma délelőtt fogadták *Lukács Lászlót*, *Popovics Sándort* és *Teleszky Jánost.*

— **Jövő héten:** Páris grófnője, a világ legbrilliansabb filmje, bemutatják Apolló—Vigszínház.

HÍREK

1923 november 9. (Péntek)

Prot.: Tivadar. Kath.: Tivadar.

1431 Rozgonyi Miklós megveri a két Prokop vezérére alatt álló cseh huszitákat a trencsénmegyei Illavánál.

1799 Napoleon bátyjának. Bonaparte Luciánnak támogatásával szuronyokkal üzi szét az ötszázak tanácsát s megbuktatja a direktoriumot. A consularus kezdete (Brumaire 18.)

Időjárás: Hazánkban eddig a Dunántulon volt, de többnyire csak kisebb mennyiségű eső. A hőmérséklet az évszakhoz viszonyítva még mindig magas. Tegnap maximuma 18 fok Pécssett, ma reggeli minimuma 7 fok Sopronban.

Időjósítás: Esős idő várható majd megélénkülő szelekkel, hősültyedés.

Közmivvelődési könyvtár: 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Csokonai színház: Este fél 8 órakor „Diadalmasszony” operett, bemutató előadás bérletszünetben.

Apolló: Kis nyomorultak.

Uránia: Kacagóest.

Vigszínház: Karnevál asszonya.

Omnia: Armány és szerelem.

Debrecen város törvényhatósági bizottságának közgyűlése 9 órakor a városházán.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Megváltó, Arany Agyal, Muraközy, Magyar Korona, Bocskay.

— **Kinevezések a városnál.** Dr

Hadházy Zsigmond főispán dr *Misztli Károly* városi ügyész Debrecen város tb. főügyésze, dr *Sajó László* ügyvédet tb. ügyésszé, *Balogh Kálmán* tb. I. osztályú adótisztet tb. adóellenőrre, *Lovász László* nyilvántartót tb. I. osztályú adótisztte, *Voith István, Alföldy Gyula, Sívágyó Béla, Szabó Lajos, Lengyel Sándor* tb. II. osztályú adótiszteteket tb. I. osztályú adótiszttekké és *Szabó Géza* ideiglenes napidijast tb. másodosztályú adótisztte nevezte ki.

— **A városi bérlők haszonbér biztosítéka.** Mint ismeretes, a városi bérlőknek haszonbér biztosíték címén egy évi haszonbért le kellett tenni a városi házipénztárnál. Miután ez a kisebb bérlőkre nézve igen nagy megterhelést jelentett, a tanács hozzájárult a bérlőknek ahhoz a kérelméhez, hogy a jövőben csak az évi bér egynegyed részét fizessék be előre haszonbérbiztosíték fejében.

— **Jön az Omniában „Ó” a nagymama fiacskája.**

— **A Déri muzeumi bizottság budapesti tárgyalásai.** A Déri-muzeum részlettervei — mint a *Hajdúföld* már megírta — teljesen elkészültek s a tervek áttanulmányozása és megvizsgálása céljából összehívták a Déri-muzeum bizottságot, amely szombaton délelőtt ül össze a kultuszminiszteriumban. — A bizottság tárgyalásain Debrecen városát *Csűrös Ferenc* kulturatanácsnok fogja képviselni.

— **Rendkívüli közgyűlés a városnál.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága ma, pénteken délelőtt 9 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. — A közgyűlés tárgysorozatán szerepel a pallagi vasút villamosításának ügye is, amely előreláthatólag nagyobb vihart fog felidézni.

— **Jövő héten:** Páris grófnője, a világ legbrilliansabb filmje, bemutatják Apolló—Vigszínház.

— **Irodalmi pályázat.** A szabolcsvármegyei *Bessenyei Kör* irodalmi pályázatot hirdet. Pályázati feltételek: 1. Lira költemény díja 50,000 K. 2. Szavalásra alkalmas kisebb elbeszélő költemény. díja 50,000 K. 3. Valamely tudományos, vagy társadalmi kérdés tárgycikk szerzői rövid felidőzése, díja 50,000 K. A jelgés levéllel ellátott pályaművek a Bessenyei Kör címére (Nyiregyháza, Városháza) december 31-ig küldendők be.

— **„Ó” a nagymama fiacskája jön az Omniában.**

Cipőt Kiss Teréz földesi szüneteltető leány a múlt nap beállt Iona Erzsébet-utca 15. s lakására és éjjeli szállás házbéliek megsajnálták a leányt és a pincét rendelkezé bocsátották. Kiss Teréz azonban szives vendéglátásért rut hálátlan sággal fizetett, kora hajnalban eltávozott s egy új cipőt s több ruhát, ingóságot magával vitt. Kiss Terézt tegnap őrizetbe vették, a büntető eljárás folyamatban van ellene. Találtak nála egy másik cipőt is, ami valószínűleg szintén lopásból származik.

— **Apponyi-utca Debrecenben.** Mint értesülünk, a muzeumi bizottság elé legközelebb egy előterjesztés kerül, amely arra irányul, hogy a rendőrségi palota mellett nyitott névtelen utcát Apponyi-utcanak nevezzék el. Az előterjesztéssel legközelebbi ülésén foglalkozik a muzeumi bizottság.

— **Jövő héten:** Páris grófnője, a világ legbrilliansabb filmje, bemutatják Apolló—Vigszínház.

— **December 1-én nyílik meg a népkonyha.** A városi tanács csütörtök délelőtti ülésén foglalkozott a népkonyha megnyitásának kérdésével és a megnyitás időpontját december 1-ére tűzte ki. A népkonyhának fenntartási költségeit a nyomormentesítő akció útján befolyt összegekből fogják fedezni.

— **Társadalmi és egyesületi élet.** A „Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete” 11-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Kossuth-utcai templomban templomi hangversenyt rendez a következő műsorral: Orgonán játszik *Szabó Lajos* kántor. Énekel a Templom Egyesület vegyeskara *Szabó Lajos* karnagy vezetésével. Alkalmi beszédet mond *Siposs Imre* központi lelkesítő hivatalvezető. Mendelsohn: „Volkslied Entsagung”, énekel *Mándy Margit* urasszony, harmoniumon kíséri *Hammerstádt* János orgonaművész. Orgonán játszik *Szabó Lajos* kántor. Jegyek 500, 300 és 200 koronáért kaphatók a „Méliusz” könyvkereskedésben és vasárnap este a hangverseny kezdete előtt.

A *Leányklub* tagjait felkéri a vezetőség, hogy vasárnap, november 11-én délután 3 órakor a Svetitsintézetben tartandó rendez havi összejövetelen pontosan jelenjenek meg.

— **Az Omniában jön „Ó” a nagymama fiacskája.**

— **Tizezer koronás okmánybélyegek.** A pénzügyminiszterium 10 ezer koronás okmánybélyeg bocsát forgalomba, amely az 1000 és 5000 koronás okmánybélyegekhez teljesen hasonló kivitellel ugyanazon bélyegképpel, kerettel és rajzzal van előállítva, csupán a színezés más.

— **Kik a népszövetség Budapestre küldött előkelőségei?** A szabadkőműves-zsidó fajvédelem világszervezete, a Népszövetség négy illusztris férfiut küldött ki Budapestre. *M. Avenol* főtitkárhelyettes, *Bouniol*, *Sir Arthur Saller* és *Stoppant*. *Mind a négy szabadkőműves s három közülük zsidó.* Hogy ezután mit várhatunk a Népszövetségtől Magyarországon magyarság részére, mikor a békediktátumok oltalmazó intézménye csupa hasonszőrűekből áll, azt minden értelmes magyar ember elképzelheti.

— **A repülés új gyorsasági világrekordja.** Newyorkból jelentik: Egy repülőpilóta megdöntötte a repülők gyorsasági rekordját azzal, hogy óránként 265 mérföldes sebességgel ért el.

Ked Sz Cs Pé Sz Cs dettel Sz Va

Daric ban, A resz a m lek pon kon elé ked got sok ma kül pot tan

...a Csokonai-színház képviselőjében Rajz Ferenc színművész bucsuzott el pár közvetlen szóval az elhunyt nagy pályatársától.

Színházak és mozgószínházak közleményei
Csokonai-színház
A bájos klasszikus zene és kedves libretto mellett külön érdekessége lesz a ma este a Csokonai-színházban bemutatásra kerülő „Diadalmasszony” operettének az a balett, melyet Kováts Terus, Rajz Irén, Bordy Bella, Witt Böske, Markovits, Rajz, Sötét, Hanka és a női személyzet ad elő.

Apollo-mozgó
Szezon esemény, a Kis nyomorultak, dráma. Kísérő amerikai burleszk.
Urania-mozgó
Kacagóest. Chaplin, Fatty, Fix-Fox, „Ó” Billy West burleszkekből összeállított remek műsor.
Vigszínház-mozgó
Karnevál asszonya, ragyogóan szép film-dráma. Főszereplő Itala Almfranta Manzin. Csak felnőtteknek. Kísérő amerikai burleszk.
Omnia-mozgó
Schiller 6 felvonásos remekműve az Armány és szerelem Werner Krauss, Lil Dagover és Reinhold Schünzel főszereplésével kerül ma bemutatásra az Omnia-ban. Előadások 5, 7 és 9 órákor.

Minden diák fizessen elő az UJ ÉLET-re!
Előfizetési ár: félve 4000, negyedére 2000 korona.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Ullői ut 4. I.

TESTEDZÉS
A felebezési tanács szombaton este 6 órákor ülést tart a kerület hivatalos helyiségében.
A hátralevő bajnoki mérkőzések. Két hét múlva befejeződik a keleti labdarúgókerületben az őszi bajnoki idény. A hátralevő bajnoki mérkőzések a következők: A DVSC már csak a DTE vel játszik, a DKASE a NyTVE-vel, a BUSE-nak már nincs hátralevő mérkőzése, a DMTK a Kisvárdai SE-vel, a DEAC a Nyiregyházi KISE-vel és a Kisvárdai SE vel játszik még, a DTE a DVSC-vel és a Ny. KISE vel a megsemmisített mérkőzés.

A DEAC játékosai szombaton este 6 órákor az E. Jetyemi Körben játékosértekezletet tartanak.
Büntet a fegyelmi bizottság. A keleti labdarúgó kerület fegyelmi bizottsága csütörtöki ülésén Herzog

...a Hajdúföld értesül, a vasárnapra kitűzött labdarúgó bíróvizsga közbejött akadályok miatt újra elmarad s későbbi időpontban tartják meg. A budapesti vizsgáztató bírók ugyanis nem tudnak vasárnap Debrecenbe jönni.

KÖZGAZDASÁG
Országos vásárok
November 11-én: Abádszalók, Kunszentmárton.
November 12-én: Kápolna, Tiszacsege.
November 14-én: Földes,
November 15-én: Hajdudorog, Nyírbátor.
November 16-án: Csenger.

Javul a német márka
A német kormány ma ismét változtatásokat eszközölt a devizarendelen és ettől reméli, hogy a helyzetet a pénzpiacon enyhíteni tudja s emellett az élelmiszerek beszerzését is lehetővé fogja tudni tenni. A német nagykereskedelmi index egyébként az árak további horribilis emelkedését mutatja. A legutóbbi nyilvánosságra hozott statisztikai adatok szerint november 6-án október 30-hoz képest 591%-os emelkedés következett be. A német kormány egyébként november 15-től kezdődőleg a járadékmárka rendezésére tér át és kilátásba helyezte, hogy ezen időponttól kezdve fedezetlen bankjegyeket nem vesz igénybe. A német márka a nemzetközi piacon ma kismértékű javulást mutat.

Rendelet az értékpapir forgalmi adóról. A Hivatalos Lap holnapi száma közli a pénzügyminiszternek az értékpapírok adásvételével üzletszerűen foglalkozók általános forgalmi adójának lerovása tárgyában kiadott rendeletét.

Magyar korona: 306 1/4 Zürichi zárlat
Hollandia 217 1/2, Newyork 564, London 2506, Páris 3220, Milano 2492 1/2, Prága 1645, Budapest 306 1/4, Bukarest 270, Bécs 79 1/2, Szófia 517 1/2, Belgrád 645, Berlin 2 1/2.
Devizaközp. hiv. ár.
Dollár 19500—20500, Francia frank 1135—1201, svájci frank 3460—3680, cseh kor. 573—617, lei 100—113, lira 880—935, dinár 225—239, 100 német márka — osztrák korona 2755—2975 fillér.
Terménytőzsde zárlat
A mai terménytőzsdén igen csekély üzlet mellett az árak változatlanok maradtak, egyedül a zab olcsóbb.
Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 87000—88000, egyéb 86000—87000, 79 kilós tiszavidéki 90000—90500, egyéb 89000—90000, rozs 57000—58000, zab 65000—68000. A többi változatlan.
Ferencvárosi sertésvásár
Felhajtás 2000. Árak: Nehéz 8700—9450, közép 9200, könnyű 7400—8000. A forgalom lanyha.

RECENY
...a hó. Megfordultak. Megvárták, amíg a forgószél eltáncolt előlük. Az uton egy fekete lovas vágatott utánuk. — Alkalmassint csendőr — szaladt ki a szó a fiatalabb száján. — Akkor hát biztosan nem bennünket keres — válaszolt az öreg, miközben feljebb huzta hegyes süvegét. — Nem bizony, mert a tekintetes ur. A forgószél elnyargalt, de a két subás ember nem ment tovább. Az árok szélére álltak. A lovas alakja egyre jobban kibontakozott. A jól táplált fekete ló nyergében egy 55—60 év körüli őszbajuszu ur ült. A ló orrából hatalmas fölcserben dőlt a pára. — Dicsértessék! — szolt a két subás ember és tisztességtudóan megemelte a süvegét. — Mindörökké! — válaszolt az ur barátságosan. — Hazafelé, Gábor? — Igenis, instálom a tekintetes urat — felelt az öreg számadó, de a ló már elröpült mellettük, az utolsó szavakat elkapta a szél. Felhősen szállt utána a hó, dobogása is elhalt a puha szőnyegen. Ezután Füstös Gábor juhászszámadó is belefújta magát a viharba. — Ez az igazi ur — dörögte inkább magának, mint kísérlőjének. Most is úgy üli meg a lovat, mint ezelőtt 20 évvel, — majd hangosan szolt oda fiának: Tisztességes ember mindenkinek megadja a járandóságát az utolsó krajcárig. Olyan a szíve, mint az írósvaj. Rajt' is van az Isten áldása. Az urfiból pap lesz, a kisasszony meg már nagyságosasszony lett.

(Folyt. köv.)

Nyitkér
Szenzáció
...a kiadóhivatalban

LEVELEZÉS
Ké em, pénteken legyen ugyanott, hol csütörtökön találkoztunk. Bulu.
KERESLET
Elveszett vizsla.
Fehér, barna foltos, nőstény, rövidszőrű. A megtaláló magas jutalomban részesül. Hunyadi títikár, Gazdasági akadémia.
Pilisszé és gouvre
legszebben készül Farkas Brillánál, Arany János-utca 20. Ugyanott egy srófos káposztáshordó eladó.
Egy szoba-konyhas lakást
keres fiatal házaspár öszre, butorozva vagy butorozatlanul. Cím a kiadóban.
AJANLAT
Ebédőberendezés
12 személyes masszív, fehérre festett választalak, egy Saxon arevibrátor, egy Foen hajszárító eladók. Csapó-utca 4. l. emelet.
Megbízásokat Budapestre
magán- és kereskedelmi ügyek pontos és gyors elintézését vállalja nyugalmazott főosztályvezető. Cím a kiadóhivatalban.
Tanítványt vállal
a középiskolák bármely osztályából jutányos díjazásért menekült főiskolai hallgató. Cím a kiadóban.
Egy márványlap
eladó. Apafi-utca 55. szám.

Petroleum
kiváló finom minőségben jutányos ártért kapható
Stern festékkészletében Piac-utca 10., Bikával szemben.
2 lapkihordó asszony
magas fizetéssel felvétetik a „HAJDUFÖLD” kiadóhivatalában, Piac-utca 59. szám alatt.

Irodai felszerelések
Levélpapír különlegességek, mindenféle nyomtatványok legolcsóbb beszerzési forrása
Csáthy Ferenc könyvkereskedés és irodalmi válat Reszv.-Társ

Vásároljon egyszer nálunk
s meggyőződik, hogy való igaz, hogy ruhaszükségletét a legolcsóbban a „Hajdusági” férfi és fiuruha áruházban szerezheti be Piac-utca 67. szám alatt.

Füstcsövek, Tűzhelyek, Kályhák
Bészler és Dávid vaskereskedésében a Kossuth-szobor mellett, Piac-u. 7